

**Financijska izvješća za
godinu koja se završava
na dan 31. prosinca 2023.
godine i Izvješće
neovisnog revizora**

“Neovisni operator sustava u BiH“

Kazalo

Odgovornost Uprave za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća	3
Izvješće neovisnog revizora	4
Izvješće o prihodima i rashodima za razdoblje 01.01. - 31.12.2023. godine – Bilans uspjeha	7
Izvješće o financijskom položaju na dan 31.12.2023. godine – Bilans stanja	8
Izvješće o tijekovima gotovine za razdoblje 01.01. - 31.12.2023. godine	9
Izvješće o promjenama na kapitalu	10
1. Osnovni podatci	11
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća	13
3. Pregled značajnih računovodstvenih politika.....	14
4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke	20
5. Prihodi od vlastite djelatnosti.....	22
6. Ostali prihodi.....	23
7. Troškovi pomoćne usluge	23
8. Troškovi materijala i energije.....	24
9. Troškovi ostalih usluga	24
10. Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda	24
11. Troškovi amortizacije	25
12. Ostali troškovi.....	25
13. Financijski prihodi.....	26
14. Financijski rashodi	26
15. Nekretnine, postrojenja i oprema	27
16. Nematerijalna imovina	29
17. Dugoročni financijski plasmani.....	30
18. Imovina sa pravom rabljenja.....	31
19. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31
20. Potraživanja od kupaca	32
21. Ostala potraživanja.....	32
22. Potraživanja za porez na dodatu vrijednost	32
23. Trajni izvori sredstava.....	32
24. Obveze za dugoročne kredite	33
25. Ostale dugoročne financijske obveze	34
26. Odloženi prihod	34
27. Obveze prema dobavljačima.....	36
28. Obveze za porez na dodatu vrijednost.....	36
29. Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	36
30. Tekuće dospjeće ostalih dugoročnih financijskih obveza	37
31. Ostale obveze	37
32. Objelodanjivanje odnosa sa povezanim licima.....	37
33. Upravljanje financijskim rizicima	38
34. Sudski sporovi	39
35. Porezni rizici	39
36. Događaji nakon datuma bilansiranja	40
37. Usuglašavanje potraživanja i obveza	40

Odgovornost Uprave za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća

Sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine pravna osoba je dužna voditi knjigovodstvo, sastavljati i podnositi računovodstvena izvješća sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja, zajedno sa uputama, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje IFAC i IASB donose i koje Povjerenstvo za računovodstvo i reviziju BiH prevede i objavi, a koji pružaju istinit i fer pregled stanja u Neovisnom operator sustavu Bosne i Hercegovine, kao i njegove rezultate poslovanja za navedeno razdoblje. Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava očekuje da će NOSBiH u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvješća.

Odgovornosti Uprave pri izradi financijskih izvješća obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje sukladno važećoj zakonskoj regulativi, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u financijskim izvješćima; i
- sastavljanje financijskih izvješća pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će NOSBiH nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj NOS BiH. Pored toga je Uprava odgovorna za čuvanje imovine NOS BiH, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprečavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Uprave

Dr. Nemanja Pandurević, generalni ravnatelj

NOSBiH
Hifzi Bjelevca 17
71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

26. veljače 2024. godine

Izvešće neovisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Vlasnicima i Upravi Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu "NOS BiH") koji obuhvataju izvješće o finansijskom položaju na dan 31. prosinca 2023. godine, izvješće o prihodima i rashodima, izvješće o promjenama na kapitalu i izvješće o tijekovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan i napomene uz finansijska izvješća, koje uključuju i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priložena finansijska izvješća istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Neovisnog operatora sustava u BiH na dan 31. prosinca 2023. godine i njegovu finansijsku uspješnost i tijekove gotovine za godinu koja je završila na taj dan sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvješću u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvješća. Neovisni smo u odnosu na NOS sukladno Kodeksu etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe ("IESBA"), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti sukladno IESBA Kodeksu. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Uprava NOS-a BiH je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće o poslovanju Neovisnog operator sustava bosne i Hercegovine u razdoblju od 01.01. do 31.12.2023. godine, ali ne uključuju financijska izvješća i naše revizorsko izvješće o njima. Naše mišljenje o financijskim izvješćima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima. U svezi s našom revizijom financijskih izvješća, naša odgovornost jeste da pročitamo gore navedene ostale informacije i da razmotrimo jesu li ostale informacije značajno proturječne financijskim izvješćima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako temeljem posla koji smo obavili na ostalim informacijama zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu.

U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost rukovodstva za financijske izvješća

Rukovodstvo Neovisnog operatora sustava u BiH je odgovorno za sastavljanje i fer prikazivanje financijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja, kao i za takve interne kontrole za koje rukovodstvo Neovisnog operatora sustava u BiH utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje financijskih izvješća koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale uslijed pronevjere ili greške.

U sastavljanju financijskih izvješća Uprava Neovisnog operatora sustava u BiH je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Neovisnog operatora sustava u BiH da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i rabljenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Osobe ovlaštene za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom financijskog izvješćivanja Neovisnog operatora sustava u BiH.

Odgovornost revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tomu jesu li financijska izvješća, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorovo izvješće koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija sukladno Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene temeljem tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije sukladno MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvješća, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Neovisnog operatora sustava u BiH;

- ocjenjujemo primjerenost rabljenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti rabljenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Neovisnog operatora sustava u BiH, a da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem revizorskom izvješću na povezane objave u financijskim izvješćima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvješća. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Neovisni operator sustava prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u svezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovo izvješće neovisnog revizora je Nevena Milinković, ovlaštena revizorka.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 11. ožujak 2024. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Ravnateljica
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Ovlaštena revizorka
Grant Thornton d.o.o Banja Luka

Izvešće o prihodima i rashodima za razdoblje 01.01. - 31.12.2023. godine

Bilansne pozicije	Napomene	2023. u KM	2022. u KM
Poslovni prihodi			
Prihodi od vlastite djelatnosti	5	119.569.564	194.289.463
Ostali prihodi	6	606.474	364.764
		120.176.038	194.654.227
Poslovni rashodi			
Troškovi pomoćne usluge	7	(93.072.904)	(159.139.271)
Troškovi materijala i energije	8	(147.052)	(158.861)
Troškovi ostalih usluga	9	(1.634.439)	(1.523.873)
Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda	10	(4.940.560)	(4.336.085)
Troškovi amortizacije	11	(1.744.648)	(1.772.753)
Ostali troškovi	12	(1.661.506)	(1.554.220)
		(103.201.109)	(168.485.063)
Financijski prihodi	13	171.181	31.686
Financijski rashodi -	14	(300.122)	(372.721)
VIŠAK PRIHODA ZA GODINU		16.845.988	25.828.129

Prateće napomene su sastavni dio ovih finansijskih izvješća.

Osoba ovlaštena za zastupanje

Osoba sa licencom

Izvešće o finansijskom položaju na dan 31.12.2023. godine – Bilans stanja

Bilansne pozicije	Napomene	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Dugoročna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	15	11.316.516	12.930.663
Nematerijalna imovina	16	196.824	207.718
Dugoročni finansijski plasmani	17	146.229	146.229
Imovina sa pravom rabljenja	18	349.662	-
Dugoročna razgraničenja		39.485	3.721
		12.048.716	13.288.331
Kratkoročna imovina			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19	53.077.525	28.794.296
Potraživanja od kupaca	20	18.354.258	47.600.118
Ostala potraživanja	21	193.219	133.126
Potraživanja za porez na dodatu vrijednost	22	1.268.286	2.371.449
Zalihe		-	4.606
		72.893.288	78.903.595
UKUPNO AKTIVA		84.942.004	92.191.926
Trajni izvori sredstava	23		
Trajni ulog		1.649.278	1.649.278
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima ranijih godina		38.167.470	12.339.341
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima tekuće godine		16.845.988	25.828.129
		56.662.736	39.816.748
Dugoročne obveze			
Obveze za dugoročne kredite	24	8.906.839	8.668.173
Ostale dugoročne finansijske obveze	25	256.828	916
Odloženi prihod	26	625.372	788.856
		9.789.039	9.457.945
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	27	14.980.485	37.458.722
Obveze za porez na dodatu vrijednost, neto	28	568.286	2.846.578
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	29	1.946.196	1.708.208
Tečuće dospijeće ostalih dugoročnih finansijskih obveza	30	73.179	1.623
Ostale obveze	31	922.083	902.102
		18.490.229	42.917.233
UKUPNO PASIVA		84.942.004	92.191.926

Prateće napomene su sastavni dio ovih finansijskih izvješća.

Izvešće o tijekovima gotovine za razdoblje 01.01. - 31.12.2023. godine

	2023. u KM	2022. u KM
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Višak prihoda/(rashoda) za godinu	16.845.988	25.828.129
Usuglašavanje za:		
Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine	1.744.648	1.772.753
(Dobit)/Gubitci od rashodovanja materijalne i nematerijalne imovine	(91.230)	643
Prihod od dividendi priznat u bilansu uspjeha	(191.937)	-
Financijski rashodi priznati u bilansu uspjeha	300.122	372.721
Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca	8.262.284	(9.566.733)
Smanjenje/(povećanje) ostalih potraživanja	22.039.031	(14.259.347)
Smanjenje/(povećanje) zaliha	4.606	-
Povećanje/(smanjenje) obveza prema dobavljačima	(3.865.549)	(2.081.098)
Povećanje/(smanjenje) ostalih obveza	(20.867.740)	10.986.078
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	24.180.223	13.053.146
TIJEKOVI GOTOVINE IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI		
Odlivi temeljem kupovine nekretnina, postrojenja i opreme	(21.150)	(311.524)
Prilivi temeljem prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	91.346	-
Odlivi temeljem kupovine nematerijalne imovine	(66.785)	(1.500)
Primljene dividende	191.937	-
Neto priliv/(odliv) gotovine iz investicijskih aktivnosti	195.348	(313.024)
TIJEKOVI GOTOVINE IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI		
Prilivi od uzetih kredita	9.600.000	2.365.190
Otplata glavnice uzetih kredita	(9.123.345)	(1.531.378)
Otplata kamate po uzetim kreditima	(458.322)	(334.467)
Otplata glavnice po najmovima	(101.300)	-
Otplata kamate po najmovima	(8.545)	-
Ostali prilivi iz financijske aktivnosti	1.269	3.246
Ostali odlivi iz financijskih aktivnosti	(2.099)	(1.568)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz financijskih aktivnosti	(92.342)	501.023
NETO POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKIVALENATA	24.283.229	13.241.145
Novčana sredstva na dan 1. siječnja	28.794.296	15.553.151
Novčana sredstva na dan 31. prosinca	53.077.525	28.794.296

Prateće napomene su sastavni dio ovih financijskih izvješća

Izvešće o promjenama na kapitalu

	Trajni ulog	Višak prihoda nad rashodima	Višak rashoda nad приходima	Ukupno
Stanje na dan 01. siječnja 2022. godine	1.649.278	12.773.874	(434.533)	13.988.619
Višak prihoda nad rashodima tekuće godine	-	25.828.129	-	25.828.129
Pokriće viška rashoda nad приходima	-	(434.533)	434.533	-
Stanje na dan 31. prosinca 2022. godine/01. siječnja 2023. godine	1.649.278	38.167.470	-	39.816.748
Višak prihoda nad rashodima tekuće godine	-	16.845.988	-	16.845.988
Stanje na dan 31. prosinca 2023. godine	1.649.278	55.013.458	-	56.662.736

Prateće napomene su sastavni dio ovih financijskih izvješća

1. Osnovni podatci

Neovisni operator sustava u BiH (u daljnjem tekstu NOS BiH) osnovan je prema Zakonu o osnivanju neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04, 29. srpnja 2004. godine – Zakon o NOS-u) kojeg je donijela Parlamentarna skupština BiH. Razlog osnivanja NOS BiH-a je osiguravanje kontinuiranog snabdijevanja električnom energijom po definiranim standardima kvaliteta za dobrobit građana Bosne i Hercegovine. Zakonom o NOS-u uspostavlja se neprofitni Neovisni operator sustava Bosne i Hercegovine i definiraju se njegove funkcije, ovlaštenja, upravljanje i vlasništvo. Poslovanje NOSBiH-a ne obavlja se u svrhu ostvarenja dobiti, a prihod se koristi isključivo u svrhu provedbe ciljeva definiranih u članku 1. stavak 2. Zakona o NOS BiH-u. NOS BiH svoju djelatnost obavlja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Djelatnost NOS BiH-a je regulirana člankom 2. Zakona o NOSBiH-u, a ovlaštenja člankom 7. NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti neovisnog operatora sustava koji je odobrila Državno regulatorno povjerenstvo za električnu energiju (DERK), broj 05-28-12-17-19/19 od 27. lipnja 2019. godine (licenca je izdata na razdoblje od 12. srpnja 2019. godine do 30. lipnja 2026. godine). NOS BiH je neprofitna kompanija u vlasništvu entiteta RS i FBiH. Rad NOS BiH-a regulira Državno regulatorno povjerenstvo za električnu energiju – DERK. Tri su ključne uloge i obveze NOSBiH-a:

- upravljanje radom svih visokonaponskih prijenosnih uređaja u Bosni i Hercegovini naponske razine 110 kV ili više
- upravljanje balansom tržištem električne energije u BiH
- utvrđivanje Indikativnog plana razvoja proizvodnje, te pregled, odobravanje i neposredna revizija dugoročnog plana razvitka prijenosne mreže.

NOS BiH se finansira sukladno Metodologiji za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije i Neovisnog operatora sustava i pomoćne usluge. NOSBiH je neprofitna kompanija koja svoje ekskluzivno zakonom dodijeljene djelatnosti obavlja na cijeloj teritoriji BiH, čime se osigurava snabdijevanje električnom energijom po definiranim standardima kvaliteta za dobrobit građana BiH, otvaranje tržišta električne energije u BiH i njegova integracija u regionalno tržište, te regionalne aktivnosti sukladno međunarodnoj praksi i uredbama EU (članak 1. Zakona o NOSBiH-u).

Svrha osnivanja i djelatnost NOS BiH-a te isključivo ovlaštenje definirani su člankom 2. Zakona o NOS BiH-u i to su:

- upravljanje sustavom prijenosa u cilju osiguranja pouzdanosti,
- upravljanje sredstvima i uređajima u središnjem kontrolnom centru,
- upravljanje balansom tržištem i osiguranje pomoćnih usluga, razvitak i primjena standarda pouzdanosti,
- razvitak i upravljanje pravilima koja reguliraju uporabu prijenosnog sustava, razvitak i provedba tržišnih pravila koja se zasnivaju na odredbama vezanim za sustavne i pomoćne usluge u prijenosnom sustavu kao i druge aktivnosti sukladno ovlaštenjima iz članka 7. Zakona o NOS BiH-u (točke 1–13 Zakona).

Sukladno članku 5.2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u BiH, NOS BiH ima i dodatne mjerodavnosti definirane od točke a) do g). Sukladno članku 5.2 Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u BiH utvrđeno je da će NOS BiH, između ostalog:

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz financijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

a) upravljati ograničenjima prijenosa (NOS BiH će biti odgovoran za identificiranje, upravljanje i ublažavanje preopterećenosti prijenosne mreže i koordiniranje dispečiranja generatorima sa ciljem ublažavanja i upravljanja preopterećenjem), te

b) koordinirati svoj rad sa susjednim regulatornim područjima (NOS BiH će razviti mehanizme za koordinaciju sa susjednim regulacionim područjima i za omogućavanje tranzita, uvoza i izvoza električne energije).

Tijela Kompanije+

Upravni odbor:

dr. sc. Ahmed Ahmić	predsjednik
dr. sc. Boris Crnokić	član
Mladen Zirojević	član
Dubravko Brdar	član
Željko Slijepčević	član
Miro Klepić	član
Ramiz Bečić	član

Uprava:

dr. Nemanja Pandurević	generalni ravnatelj
dr. Muhamed Mujakić	izvršni ravnatelj
mr. Ana Marić	izvršna ravnateljica

Savjetodavno vijeće:

Ilija Kožulj	predsjedatelj
mr. Krsto Grujić	član
Gordana Čurić	članica
mr. Miroslav Stipović	član
dr. Aleksandra Simić	članica
Edhem Bičakčić	član
dr. Nedžad Branković	član
mr. Bojan Jokanović	član
dr. Sead Dizdarević	član

Na vrhu organizacione sheme je Upravni odbor koji se sastoji od 7 članova. Potom slijede tri člana Uprave: generalni ravnatelj i dva izvršna ravnatelja.

Financijska izvješća su iskazani u službenoj valuti Bosne i Hercegovine, konvertibilnoj marki (KM), koja je fiksno vezana za Euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Na dan 31. prosinca 2023. godine prosječan broj zaposlenih u NOSBiH je 72 radnika (na dan 31.12.2022. godine 70 radnika).

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća

Izjava o usuglašenosti

Financijska izvješća NOS BiH su sastavljena sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (“MSFI”), kao i tumačenja koja su sastavni dio standarda.

Prezentacija financijskih izvješća

Financijska izvješća su prikazana u formatu propisanom Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za neprofitne organizacije (“Službene novine Federacije BiH, broj 81/21”).

Računovodstveni metod

Financijska izvješća NOS BIH-a pripremljena su prema načelu povijesnih troškova i sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MRS/MSFI) zajedno sa uputama, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje donose IFAC i IASB i koje Povjerenstvo za računovodstvo i reviziju BiH prevede i objavi.

Valuta izvješćivanja

Financijska izvješća su iskazana u konvertibilnim markama (KM), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvješćenu valutu u Bosni i Hercegovini.

Načelo stalnosti poslovanja (“going concern“)

Financijska izvješća su pripremljena sukladno načelu stalnosti poslovanja (“going concern“ konceptom), koji podrazumijeva da će entitet nastaviti poslovati u doglednoj budućnosti.

Utjecaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za financijsko izvješćivanje (“MSFI”) i Međunarodnih računovodstvenih standarda (“MRS“)

- (a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem razdoblju
- MRS 1 “Prezentacija financijskih izvješća” – Dopune klasifikacije obveza (1. siječanj 2023. godine);
  - MRS 1 “Prezentacija financijskih izvješća” – Objelodanjivanje računovodstvenih politika – Dopune (1. siječanj 2023. godine);
  - MRS 8 “Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ Dopuna definicije računovodstvenih procjena (1. siječanj 2023. godine);
  - MRS 12 “Porez na dobit“ – Odloženi porez povezani sa sredstvima i obvezama nastalim iz pojedinačnih transakcija (1. siječanj 2023. godine);
  - MSFI 17 “Ugovori o osiguranju“ – Dopune (1. siječanj 2023. godine).
  - Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u financijskim izvješćima NOS-a BiH.

Standardi koji je izdao Odbor za Međunarodne standarde, ali još uvijek nisu stupili na snagu, nisu ranije usvojeni.

Na dan izdavanja ovih financijskih izvješća, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MRS 1 “Prezentacija financijskih izvješća“ dopuna klasifikacije dugoročnih i kratkoročnih obveza (1. siječanj 2024. godine);
- MRS 1 “Prezentacija financijskih izvješća“ dopuna kratkoročne obveze i kovenante (1. siječanj 2024. godine);
- MRS 7 “Izvešće o tijekovima gotovine“ i MSFI 7 “Financijski instrumenti – Objelodanjivanja“ – Dopune aranžmani financiranja od strane dobavljača (1. siječanj 2024. godine);
- MSFI 16 “Lizing“ – Dopuna obveza temeljem najma u transakcijama prodaje i povratnog lizinga (1. siječanj 2024. godine).

NOS BiH je izabrao da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. NOS BiH predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan utjecaj na financijska izvješća NOS BiH-a u razdoblju inicijalne primjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Ova financijska izvješća su sačinjena sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MRS/MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

NOSBiH ima usvojene računovodstvene politike. Na 100. sjednici Upravnog odbora održanoj 14. studenoga 2014. godine usvojene su nove računovodstvene politike. Naglašavamo da je NOSBiH tijekom 2014. godine imao značajne aktivnosti u svezi sa aktiviranjem svoje djelatnosti, aktiviranjem prekograničnih tranzita električne energije na prijenosnoj mreži, tako da je Uprava procijenila da postojeće priznavanje izvanbilansne evidencije ima drugi status redovite djelatnosti. Upravni odbor Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini na svojoj 106. sjednici održanoj dana 26. lipnja 2015. godine usvojio je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o računovodstvenim politikama. Navedena izmjena odnosi se na izmjenu evidentiranja ITC procesa i aukcijskih procesa u bilansnoj evidencije, umjesto u izvanbilansnoj kao ranije i to počev sa primjenom od 1. siječnja 2015. godine.

Preračunavanje inozemne valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem tečaju na datum transakcije. Financijska imovina i obveze iskazani u inozemnim valutama ponovno se preračunavaju na datum bilansa stanja primjenom zvaničnog tečaja Centralne banke Bosne i Hercegovine. Dobitci i gubitci nastali preračunavanjem uključuju se u neto dobit ili gubitak razdoblja.

Sredstva i obveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom tečaju utvrđenom za taj dan.

Zvanični tečaj primijenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u KM su bili sljedeći:

Valuta	31.12.2023.	31.12.2022.
EUR	1,95583	1,95583

Priznavanje prihoda

NOS BIH se financira iz tarife koju odobrava DERK sukladno članku 14. točka 2. Zakona o osnivanju NOS BIH-a. Prihodi se priznaju kada je vjerojatno da će ekonomske koristi pritijecati u NOS BiH i kada je iznos prihoda moguće pouzdano izmjeriti. Prihodi od prodaje priznaju se u neto iznosu. Prihodi se priznaju u obračunskom razdoblju u kojem su obavljene usluge, odnosno u kojem je izvršena prodaja dobara. Evidentiranje prihoda vrši se temeljem ispostavljenih računa. U financijskim izvješćima prihodi se priznaju temeljem sljedećih elemenata:

- dobra ili usluge su isporučeni kupcu
- kupac nije osporio fakturu, odnosno potraživanje
- iznos prihoda može se pouzdano izmjeriti temeljem fakture ili naplaćenog iznosa
- postoji pouzdana vjerojatnoća pritijecanja koristi.

Odgođeni prihodi

Donacije u materijalnim stvarima i stalnim sredstvima iskazuju se kao odgođeni prihodi.

Priznavanje rashoda

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odliva sredstava, smanjenja sredstava ili povećanja obveza. Operativni rashodi predstavljaju rashode koji proistječu iz redovitih aktivnosti, a neoperativni rashodi su rashodi koji proistječu iz drugih aktivnosti tvrtke.

Rashodi se priznaju u obračunskom razdoblju u kojem se priznaju sa njima povezani prihodi. Priznavanje rashoda u bilansu uspjeha vrši se temeljem sljedećih kriterija: troškovi se sučeljavaju sa prihodima, što znači da postoji izravna veza između nastalih troškova i specifičnih stavki prihoda, rashodi imaju za posljedicu smanjenje sredstava ili povećanje obveza, što se može pouzdano izmjeriti.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po povijesnom trošku nabave, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja sredstava. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine vrši se kroz procijenjeni vijek uporabe pojedinog sredstva primjenom linearne metode. Za otpis materijalnih sredstava primjenjuju se stope koje je utvrdila Uprava prilikom nabavke. Procijenjeni korisni vijek trajanja imovine prikazan je kako slijedi:

Naziv	stope %
Građevine	od 2% do 5%
SCADA	12,5%
Ostala oprema	od 10% do 50%
Transportna sredstva	20%

Dobitci ili gubitci nastali otuđenjem ili rashodovanjem određenog sredstva utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa toga sredstva i priznaju u korist, odnosno na teret trajnih izvora sredstava. Troškovi zamjene većih dijelova dugotrajne materijalne imovine NOS BiH-a, koji povećavaju njezin kapacitet ili značajno produžuju korisni vijek uporabe, kapitaliziraju se. Troškovi održavanja, popravke ili djelomične zamjene terete izravno račun troška.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vodi po povijesnom trošku nabave, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja sredstava. NOS BIH procjenjuje da li je vijek uporabe nematerijalne imovine konačan ili beskonačan te, ukoliko je konačan, procjenjuje se dužina vijeka uporabe. Procjenu vijeka utvrđuje Uprava NOS BIH-a. Ukoliko se procijeni da nematerijalna imovina ima beskonačan vijek uporabe, takvu nematerijalnu imovinu potrebno je godišnje testirati radi umanjenja vrijednosti. Nasuprot tomu, ukoliko nematerijalna imovina ima konačan vijek uporabe, imovina se amortizira prema procijenjenom vijeku, primjenom linearne metode otpisa. Procijenjeni korisni vijek trajanja imovine je između 4 i 5 godina.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sastoje se od gotovine na računima u bankama i blagajnama NOS BIH.

Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti, ovisno o tomu što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu i sve ovisne i neizravne troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Zalihe sitnog inventara otpisuju se 100% prilikom stavljanja u uporabu.

Trajni izvori

U poslovnim knjigama NOS BIH-a iskazuju se trajni izvori kao upisani državni kapital. Sukladno članku 6. Zakona o osnivanju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini (“Sl. glasnik BiH, broj 35/04), NOS BIH ima neprofitni status. Višak prihoda nad rashodima tekuće godine NOSBIH knjiži sukladno MRS i usvojenim računovodstvenim politikama. U slučaju viška rashoda nad prihodima, oni se mogu namiriti iz neraspoređenog viška prihoda prethodnog razdoblja ili kroz tarifu predstojećeg razdoblja.

Troškovi posuđivanja

Troškovi posuđivanja, koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificiranih sredstava, sredstava za koje je potrebno znatno vremensko razdoblje da se dovedu u stanje koje je pogodno za namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak tih sredstava do momenta kada su sredstva suštinski spremna za njihovu namjeravanu uporabu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tijekom njihovog trošenja za kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizirati. Svi drugi troškovi posuđivanja priznaju se u neto dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje

Financijski instrument je svaki ugovor temeljem kojega nastaje financijska imovina jednog subjekta i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

a) Financijska imovina

Početno priznavanje i mjerenje

Financijska imovina se klasificira, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak. Klasifikacija financijske imovine pri početnom priznavanju ovisi o ugovorenim karakteristikama novčanih tijekova

financijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje financijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koje je pravna osoba primjenila praktična rješenja, pravna osoba inicijalno mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koja je pravno lice primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definirano u MSFI 15. Da bi financijska imovina bila kvalificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uvjet da ugovornim uvjetima financijske imovine nastaju na određeni datum novčani tijekovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu. Poslovni model pravne osobe za upravljanje financijskom imovinom se odnosi na način na koji pravna osoba upravlja svojom financijskom imovinom kako bi generiralo novčane tijekove. Poslovni model određuje da li će se novčani tijekovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tijekova, prodajom financijske imovine ili oboje. Kupovine i prodaje financijske imovine koje zahtjevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se pravna osoba obvezala da kupi ili proda imovinu.

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, financijska imovina se klasificira u četiri skupine:

- Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prijenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Prestanak priznavanja

Financijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- istječu ugovorna prava na novčane tijekove od financijske imovine; ili
- pravna osoba je prenijela svoja prava na primanje novčanih tijekova od financijske imovine, ili je preuzelo obvezu plaćanja primljenih novčanih tijekova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) pravna osoba je prenijela suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) pravna osoba niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali je prenijela kontrolu nad financijskom imovinom.

Kada pravna osoba prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tijekova od financijske imovine ili je ušla u sporazum o prijenosu, dužna je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali također nije prenijela kontrolu nad imovinom, pravna osoba nastavlja da priznaje financijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u financijskoj imovini. U tom slučaju, pravna osoba također priznaje povezanu obvezu.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Pravna osoba priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od financijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tijekova koji se duguju pravnoj osobi sukladno ugovoru i svim novčanim tijekovima koje pravna osoba očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usuglašenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu financijsku imovinu umanjenju za kreditne gubitke. Očekivani novčani tijekovi trebaju uključivati novčane tijekove od

prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta. Očekivani kreditni gubitci se priznaju u dvije etape. Na svaki izvješćeni datum pravna osoba je dužna mjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti za financijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj financijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja. Ako se na izvješćeni datum kreditni rizik na financijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, pravna osoba je dužna mjeriti ispravak gubitka za taj financijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubitcima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, pravna osoba primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. Sukladno tomu, pravna osoba ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubitcima određenog vijeka trajanja, na svaki izvješćeni datum.

b) *Financijske obveze*

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze su kvalificirane, prilikom početnog priznavanja, kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obveze prema dobavljačima i ostale obveze. Sve financijske obveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obveza prema dobavljačima i ostalih obveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova.

Financijske obveze pravne osobe uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, pozajmice i kredite uključujući bankovna prekoračenja.

Naknadno mjerenje

Mjerenje financijskih obveza ovisi o njihovoj klasifikaciji, kao što je ispod opisano:

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju financijske obveze namijenjene za trgovanje i financijske obveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Financijske obveze su klasificirane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobitci ili gubitci na obvezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvješću o dobiti ili gubitku.

Financijske obveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobitci ili gubitci se priznaju u dobit ili gubitak kada se obveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Financijska obveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena, tj. kada je obveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimatelja i zajmodavatelja dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba obračunavati kao gašenje izvorne financijske obveze i priznavanje nove financijske obveze. Slično tomu, suštinska modifikacija uvjeta postojeće financijske obveze ili njezinog dijela treba se obračunavati kao gašenje izvorne financijske obveze i

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini”
Napomene uz finansijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

priznavanje nove finansijske obveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3, Uprava donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utječu na iznose imovine i obveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju izmjene ukoliko se odnose samo na to razdoblje, ili u razdoblju izmjene i budućim razdobljima ukoliko izmjena utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usuglašavanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obveza u narednoj financijskoj godini.

a) Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

NOS BiH procjenjuje preostali korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na povijesnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih čimbenika.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnim knjigama NOS BiH se evidentiraju sukladno MRS 8 “Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške”. Ove procjene mogu imati materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog razdoblja.

b) Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja NOS BiH vrši pregled knjigovodstvene vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjeња vrijednosti sredstva koja gotovinske tokove ne generiraju neovisno dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generira novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generira novac ili u vremenu novčanih tijekova mogu utjecati na knjigovodstvenu vrijednost odnosno imovine.

v) Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja se vrši temeljem procijenjenih gubitaka uslijed nemogućnosti kupaca da ispunе svoje obveze. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, povijesnim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promjenama u postojećim uvjetima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uvjetima poslovanja, djelatnosti ili okolnosti vezani za određene kupce mogu imati za posljedicu korekciju ispravke vrijednosti potraživanja objelodanjene u priloženim financijskim izvješćima.

g) Rezerviranja

Generalno, rezerviranja su u značajnoj mjeri podložna procjenama. NOS BiH procjenjuje vjerojatnoću da se neželjeni slučajevi mogu dogoditi kao rezultat prošlih događaja, i ukoliko je vjerojatnoća veća od 50%,

NOS BiH vrši rezerviranje iznosa koji je potreban da se izmiri obveza. Iako NOS BiH poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom na to da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

d) Pravična (fer vrijednost)

Poslovna politika NOS BiH jeste da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Bosni i Hercegovini ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale financijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Menadžment NOS-a BiH vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizirana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju menadžmenta NOS-a BiH iznosi u ovim financijskim izvješćima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvješćivanja.

5. Prihodi od vlastite djelatnosti

Prihodi od vlastite djelatnosti	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi temeljem tarife za sistemsku uslugu	50.163.442	52.901.990
Prihodi temeljem negativnog debalansa	37.673.304	100.651.154
Prihodi temeljem energije za kompenzaciju neželjenih odstupanja od dogovorenog programa razmjene	9.866.752	15.919.438
Prihodi temeljem tarife sa prijenosne mreže	9.215.009	8.622.028
Prihodi temeljem angažirane energije sekundarne regulacije	8.601.209	12.376.041
Prihodi temeljem nerealiziranog kapaciteta sekundarne regulacije	698.238	877.978
Prihodi temeljem nerealiziranog kapaciteta tercijarne regulacije	272.358	751.499
Prihodi temeljem pozitivnog debalansa	601.479	140.175
Prihodi temeljem angažirane energije tercijarne regulacije	501.120	60.061
Prihodi temeljem angažirane primarne regulacije	702.092	1.106.851
Prihodi temeljem tarife za rad – injektiranje energije u prijenosnu mrežu	1.064.040	882.248
Prihodi temeljem obračunatih penala	210.521	-
Ukupno prihodi od vlastite djelatnosti:	119.569.564	194.289.463

Prihodi od vlastite djelatnosti u iznosu od 119.569.564 KM (u 2022. godini 194.289.463 KM) najvećim dijelom se odnose na prihode temeljem tarife za sistemsku uslugu u iznosu od 50.163.442 KM.

Odlukom Državnog regulatornog povjerenstva za električnu energiju od 28. prosinca 2022. godine, broj 04-28-5-275-38/22, određen se financijski obim sustavne usluge u 2023. godini u iznosu od 65.454.456 KM i utvrđuje tarifa za sistemsku uslugu u iznosu od 0,4789 feninga/kWh.

Gore navedenom odlukom također je utvrđeno da će Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sustavu obavljati na regulirani način po cijeni od 109,94 KM/MWh, u razdoblju u kojem nije moguće nabaviti ovu pomoćnu uslugu putem javnih ponuda.

Odlukom Državnog regulatornog povjerenstva za električnu energiju, broj 04-28-5-275-39/22 od 28. prosinca 2022. godine, utvrđen je potrebni godišnji prihod za 2023. godinu u iznosu od 10.659.629 KM. Istom odlukom definirano je da tarifa koju plaćaju proizvođači iznosi 0,0072 feninga/ kWh, a tarifa koju plaćaju kupci iznosi 0,0881 feninga/ kWh.

6. Ostali prihodi

Ostali prihodi	2023. u KM	2022. u KM
Prihod od donacije CROSSBOW (Napomena 26)	74.236	89.172
Prihod od donacije – TRINITY (Napomena 26)	142.470	175.241
Prihodi od donacije – grant EBRD (Napomena 26)	84.169	85.309
Prihodi od refundacije plaća	9.206	9.664
Naknadno utvrđeni prihodi iz prethodnih godina	514	4.188
Naplata štete od osiguravajućih društava	12.009	1.072
Prihodi od ispravke materijalno značajnih grešaka	504	-
Ostalo	283.366	118
Ukupno ostali prihodi:	606.474	364.764

Ostali prihodi u 2023. godini iznose 606.474 KM (u 2022. godini 364.764 KM) najvećim dijelom se odnose na prihode od donacija u ukupnom iznosu od 300.876 KM.

7. Troškovi pomoćne usluge

Troškovi pomoćne usluge	2023. u KM	2022. u KM
Pomoćne usluge – prijenosni gubitci i kompenzacija neželjenih gubitaka	-	36.446.209
Troškovi energija za kompenzacije neželjenih odstupanja od dog. programa razmjene	11.597.483	48.367.342
Pomoćne usluge – kapacitet sekundarne regulacije	7.995.839	5.803.231
Pomoćne usluge – pozitivni debalans	12.616.704	33.872.730
Pomoćne usluge – energija sekundarne regulacije	7.708.064	17.382.754
Pomoćne usluge – kapacitet tercijarne regulacije	8.248.057	3.859.077
Pomoćne usluge – energija tercijarne regulacije	3.271.881	4.933.909
Pomoćne usluge – aktivacije PTRE	5.476	950.600
Pomoćne usluge – aktivacija tercijarne rezerve “na gore”	-	3.714.123
Pomoćne usluge – energija za pokrivanje gubitaka	39.961.870	2.203.527
Pomoćne usluge – angažirana energija FCP “na gore”	1.667.530	1.605.769
Ukupno troškovi pomoćne usluge:	93.072.904	159.139.271

Troškovi pomoćnih usluga u 2023. godini iznose 93.072.904 KM (u 2022. godini 159.139.271 KM) najvećim dijelom se odnose na pomoćne usluge energije za pokrivanje gubitaka u iznosu od 39.961.870 KM.

Pomoćne usluge su usluge koje NOSBiH nabavlja od pružatelja pomoćnih usluga u svrhu pružanja sustavnih usluga, odnosno u svrhu očuvanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava BiH, te kontinuiranog i kvalitetnog snabdijevanja potrošača.

8. Troškovi materijala i energije

Troškovi materijala i energije	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi energije, goriva i plina	94.178	95.631
Uredski i ostali materijal	18.398	16.524
Materijal za održavanje	19.854	35.740
Otpis sitnog inventara i autoguma	11.110	9.412
Ostalo	3.512	1.554
Ukupno troškovi materijala i energije:	147.052	158.861

Troškovi materijala i energije u 2023. godini iznose 147.052 KM (u 2022. godini 158.861 KM) najvećim dijelom se odnose na troškove energije, goriva i plina u iznosu od 94.178 KM.

9. Troškovi ostalih usluga

Troškovi ostalih usluga	2023. u KM	2022. u KM
Usluge održavanja	610.614	511.144
Usluge analize sigurnosti procesa operat. planiranja sigurnog rada prijenosnog sustava	305.109	293.374
Usluga OPC-STA ENTSO-E	175.108	194.101
Usluge obrade informacija o raspoloživim prekograničnim kapacitetima	122.090	117.206
Intelektualne usluge	65.938	65.938
Ostalo	64.083	77.218
Usluge fizičkog osiguranja	58.586	50.725
Usluge rabljenja verifikacijske platforme	64.617	49.373
Usluge audita sigurnosne dokumentacije	41.887	5.900
Usluge izrade studija	-	8.833
Usluge rabljenja servisa za PCN mrežu	126.407	150.061
Ukupno troškovi ostalih usluga:	1.634.439	1.523.873

Troškovi ostalih usluga u 2023. godini iznose 1.634.439 KM (u 2022. godini su iznosili 1.523.873 KM) najvećim dijelom se odnose na usluge održavanja u iznosu od 610.614 KM.

10. Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda

Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda	2023. u KM	2022. u KM
Bruto plaće zaposlenih	3.822.423	3.391.684
Regres	241.418	224.191
Ostale naknade i nagrade zaposlenih	131.270	174.006
Topli obrok	196.290	153.502
Razne pomoći zaposlenim	265.757	114.681

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini”
Napomene uz financijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

Naknada za prijevoz	61.470	52.532
Jubilarne nagrade	5.338	10.676
Naknade temeljem članstva u povjerenstvima	13.533	7.427
Naknade članovima Upravnog odbora i Savjetodavnog vijeća	169.101	174.161
Otpremine za odlazak u mirovinu	19.643	19.956
Ugovori o djelu	14.317	13.269
Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda:	4.940.560	4.336.085

Troškovi zarada, naknada i ostalih osobnih rashoda u 2023. godini iznose 4.940.560 KM (u 2022. godini su iznosili 4.336.085 KM) najvećim dijelom se odnose na bruto plaće zaposlenih u iznosu od 3.822.423 KM.

11. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije	2023. u KM	2022. u KM
Amortizacije materijalne imovine (veza napomena 15)	1.635.182	1.675.984
Amortizacija imovine sa pravom rabljenja (veza napomena 18)	31.787	-
Amortizacije nematerijalne imovine (veza napomena 16)	77.679	96.769
Ukupno troškovi amortizacije:	1.744.648	1.772.753

Troškovi amortizacije u 2023. godini iznose 1.744.648 KM (u 2022. godini su iznosili 1.772.753 KM) najvećim dijelom se odnose na amortizaciju materijalne imovine u iznosu od 1.666.969 KM.

12. Ostali troškovi

Ostali troškovi	2023. u KM	2022. u KM
Članarina ENTSO-e	1.044.671	875.273
Bankarske provizije	102.096	228.989
Regulatorna naknada za rad NOS-a	90.000	85.000
PTT troškovi	39.714	39.493
Zakupnine	-	10.486
Troškovi reprezentacije	79.473	67.889
Ostali troškovi	21.066	28.695
Porezi, naknade, pristojbe	33.385	28.827
Rashodi iz ranijih godina	15.313	29.909
Putni troškovi	172.454	101.636
Troškovi osiguranja	37.986	32.903
Troškovi licenci	13.259	13.160
Troškovi ostalih članarina	12.089	11.960
Ukupno ostali troškovi:	1.661.506	1.554.220

Ostali troškovi u 2023. godini iznose 1.661.506 KM (u 2022. godini 1.554.220 KM) najvećim dijelom se odnose na članarine ENTSO-e u iznosu od 1.044.671 KM.

13. Financijski prihodi

Financijski prihodi u 2023. godini u iznosu od 171.181 KM (u 2022. godini u iznosu od 31.686 KM) odnose se na prihode od zateznih kamata.

14. Financijski rashodi

Financijski rashodi	2023. u KM	2022. u KM
Kamate temeljem kredita	299.904	368.604
Zatezne kamate	218	3.400
Ostale kamate	-	717
Ukupno financijski rashodi:	300.122	372.721

Financijski rashodi u 2023. godini u iznosu od 300.122 KM (u 2022. godini u iznosu od 372.721 KM) najvećim dijelom se odnose na kamate temeljem kredita (EBRD i Raiffeisen BiH d.d.).

15. Nekretnine, postrojenja i oprema

Opis	Zemljište	Zgrada	SCADA	Transportna sredstva	Ostala oprema	Investicije u toku	Ukupno
N A B A V N A V R I J E D N O S T							
Stanje na dan 01. siječnja 2022. godine	88.306	7.373.666	5.905.775	232.299	4.505.754	-	18.105.800
Nabavke	-	-	-	-	-	350.594	350.594
Stavljanje sredstva u uporabu	-	(1.985)	-	-	1.985	-	-
Rashodovanje	-	-	39.071	-	311.523	(350.594)	-
Stanje na dan 31. prosinca 2022	-	-	-	-	(251.429)	-	(251.429)
Stanje na dan 01. siječnja 2023. godine	88.306	7.371.681	5.944.846	232.299	4.567.833	-	18.204.965
Nabavke	-	-	-	-	21.149	21.149	42.298
Donos/prijenos sa građevinskih objekata	-	-	-	-	-	-	-
Stavljanje sredstva u uporabu	-	-	-	-	-	-	-
Rashodovanje	-	-	-	(182.324)	-	(21.149)	(203.473)
Rashodovanje po popisu	-	-	-	-	(18.993)	-	(18.993)
Stanje na dan 31. prosinca 2023. godine	88.306	7.371.681	5.944.846	49.975	4.569.989	-	18.024.797
I S P R A V K A V R I J E D N O S T I							
Stanje na dan 01. siječnja 2022. godine	-	929.125	61.519	232.299	2.626.161	-	3.849.104
Amortizacija	-	259.690	742.292	-	674.002	-	1.675.984
Rashodovanje	-	-	-	-	(250.786)	-	(250.786)
Stanje na dan 31. prosinca 2022 godine	-	(1.985)	-	-	1.985	-	-
Stanje na dan 01. siječnja 2023. godine	-	1.186.830	803.811	232.299	3.051.362	-	5.274.302
Amortizacija	-	259.690	743.105	-	632.386	-	1.635.181
Rashodovanje	-	-	-	(182.324)	-	-	(182.324)
Rashodovanje po popisu	-	-	-	-	(18.878)	-	(18.878)
Donos/prijenos sa građevinskih objekata	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. prosinca 2023. godine	-	1.446.520	1.546.916	49.975	3.664.870	-	6.708.281
S A D A Š N J A V R I J E D N O S T							
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	88.306	6.184.851	5.141.035	-	1.516.471	-	12.930.663
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	88.306	5.925.161	4.397.930	-	905.119	-	11.316.516

Ukupna knjigovodstvena vrijednost založene imovine na dan 31.12.2023. iznosila je 6.013.465 KM (Napomena 24), a odnosi se na:

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz financijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

- Poslovni prostor Rezervnog centra neto knjigovodstvene vrijednosti 1.588.692 KM u korist založnog povjeritelja Raiffeisen Bank kao osiguranje otplate kredita po ugovoru 05053/2017.
- Zemljište i poslovni objekt, sjedište kompanije na lokaciji Azići neto knjigovodstvene vrijednosti 4.424.773 KM u korist založnog povjeritelja.

16. Nematerijalna imovina

Opis	Patenti i licence	Softveri	Ulaganja u tuđa sredstva	Investicije u tijeku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje 01. siječnja 2022. godine	189.939	1.528.018	1.985	-	1.719.942
Nabavke	-	-	-	1.500	1.500
Usklađivanje po novom kontnom planu	-	-	(1.985)	-	(1.985)
Stavljanje sredstva u uporabu	-	1.500	-	(1.500)	-
Otpis	-	(5.940)	-	-	(5.940)
Stanje na dan 31. prosinca 2022. / 01. siječnja 2023. godine	189.939	1.523.578	-	-	1.713.517
Nabavke	-	-	-	66.785	66.785
Usuglašavanje po novom kontnom planu	-	-	-	-	-
Stavljanje sredstva u uporabu	-	66.785	-	(66.785)	-
Otpis	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. prosinca 2023. godine	189.939	1.590.363	-	-	1.780.302
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje 01. siječnja 2022. godine	189.939	1.225.032	1.985	-	1.416.956
Amortizacija	-	96.769	-	-	96.769
Otpis	-	(5.940)	-	-	(5.940)
Prijenos	-	-	(1.985)	-	(1.985)
Stanje na dan 31. prosinca 2022. / 01. siječnja 2023. godine	189.939	1.315.861	-	-	1.505.780
Amortizacija	-	77.678	-	-	77.678
Stanje na dan 31. prosinca 2023. godine	189.939	1.393.539	-	-	1.583.478
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	-	207.717	-	-	207.717
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	-	196.824	-	-	196.824

17. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Coordinated Auction Office in South East Europe (SEE CAO)	78.233	78.233
Centar za koordinaciju sigurnosti d.o.o. Beograd	67.996	67.996
Ukupno dugoročni finansijski plasmani:	146.229	146.229

Temeljm Sporazuma o osnivanju Projektne kompanije kao društva sa ograničenom odgovornošću odgovorne za osnivanje Ureda za koordiniranu aukciju u jugoistočnoj Europi zaključenog 13. lipnja 2012. godine, osnovana je tvrtka PTC za SEE CAO LLC, sa sjedištem u Podgorici, Crna Gora. Puni naziv tvrtke je Limited Liability Project Team Company in charge of establishing a coordinated auction office in South East Europe. U 2014. godini postojeća kompanija je preregistrirana u novu pod nazivom Coordinated auction office in South East Europe LLC (u daljem tekstu skraćeni naziv: "SEE CAO") i njezin je pravni sljedbenik, te preuzima sva njezina prava i obveze. Kapital formirane kompanije iznosio je 140.001 EUR. Dana 14. siječnja 2015. godine prema Odluci, broj 5-0635601/006, povećan je kapital za iznos od 140.000 EUR, te novi kapital nakon izmjene iznosi 280.001 EUR. Nadalje, dana 21. rujna 2016. godine prema Odluci, broj 5-635601/007, povećan je kapital za iznos od 40.000 EUR i to pristupanjem u vlasništvo još jednog suosnivača iz Makedonije, a istodobno su istupila dva suvlasnika iz Slovenije i Rumunije, te novi kapital nakon izmjena iznosi ukupno 320.001 EUR.

Također, NOSBiH je u 2015. godini izvršio uplatu dijela osnivačkog uloga u Centar za koordinaciju sigurnosti d.o.o. Beograd (SCC d.o.o.) u iznosu od 67.996 KM (34.766 EUR) sukladno potpisanom sporazumu o poslovno-tehničkoj suradnji. Sporazum je potpisan između NOSBiH, JP ELEKTROMREŽE SRBIJE I CRNOGORSKOG ELEKTROPRENOSNOG SISTEMA AD kao osnivača i osnovanog Društva kojim se određuje da spomenuto Društvo pruža uslugu provjere točnosti i korekciju mrežnih modela prijenosnog sustava, analizu sigurnosti, spajanje sa mrežnim modelima ostalih operatera prijenosnih sustava u interkonekciji Kontinentalna Europa i formiranje objedinjenog mrežnog modela za interkonekciju Kontinentalna Europa. Ugovorom o osnivanju, broj 1554/2015 od 21. travnja 2015. godine, definirano je da NOSBiH kao jedan od osnivača ima 33,33 % sudjelovanja u kapitalu osnovanog Društva.

18. Imovina sa pravom rabljenja

Imovina sa pravom rabljenja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Putnički automobili nabavljeni putem financijskog lizinga	381.449	-
<i>Ispravka vrijednosti imovine sa pravom rabljenja</i>	<i>(31.787)</i>	-
Ukupno imovina sa pravom rabljenja:	349.662	-

Imovina sa pravom rabljenja na dan 31.12.2023. godine iznose 349.662 KM odnosi se na putničke automobile koji su nabavljeni putem ugovora o financijskom lizingu u iznosu od 381.449 KM.

19. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Račun u domaćoj valuti	49.912.776	28.779.388
Račun u inozemnoj valuti	3.157.698	4.813
Biznis kartica	5.949	4.872
Blagajna	1.102	5.223
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti:	53.077.525	28.794.296

20. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Kupci u zemlji	10.151.468	35.296.463
Kupci u inozemstvu	8.202.790	12.303.654
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca	6.609.170	6.609.170
Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	(6.609.170)	(6.609.170)
Ukupno potraživanja od kupaca:	18.354.258	47.600.117

Potraživanja od kupaca na dan 31.12.2023. godine iznose 18.354.258 KM (na dan 31.12.2022. godine 47.600.117 KM) najvećim dijelom se odnose na kupce u zemlji u iznosu od 10.151.468 KM.

Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u iznosu od 6.609.170 KM odnose se na potraživanja prema Aluminiju d.d. Mostar koje je preuzeto od AL Trade d.o.o u iznosu od 3.617.289 KM i potraživanja prema LE Trading u iznosu od 2.991.882 KM.

21. Ostala potraživanja

Ostala potraživanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Potraživanja za refunaciju naknada plaća	4.040	5.595
Unapred plaćeni i razgraničeni troškovi	73.768	74.027
Razgraničeni troškovi ostalo	17.909	-
Obračunata potraživanja za zateznu kamatu	459	25.399
Obračunata potraživanja po sporazumu o grantu 863874 TRINITY	76.488	-
Ostalo	20.555	28.105
Ukupno ostala potraživanja:	193.219	133.126

22. Potraživanja za porez na dodatu vrijednost

Potraživanja temeljem poreza na dodatu vrijednost na dan 31.12.2023. u iznosu od 1.268.286 KM (na dan 31.12.2022. godine 2.371.449 KM) najvećim dijelom se odnose na ulazni PDV temeljem pomoćnih usluga u iznosu od 1.123.992 KM.

23. Trajni izvori sredstava

Trajni izvori sredstava NOS-a iskazuju se kao upisani državni kapital. Temeljem Zakona o osnivanju NOS-a (“Sl. glasnik BiH”, broj 35/04”) članak 11. vlasnici NOS-a su Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska. Vlasnici će koristiti svoja vlasnička prava putem Upravnog odbora.

Trajni izvori sredstava	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Trajni ulog	1.649.278	1.649.278
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima ranijih godina	38.167.470	12.339.341
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima tekuće godine	16.845.988	25.828.129
Ukupno trajni izvori sredstava:	56.662.736	39.816.748

Trajni izvori sredstava na dan 31.12.2023. godine iznose 56.662.736 KM (na dan 31.12.2023. godine 39.816.748 KM). Upravni odbor Nezavisnog operatora sustava u BiH je na svojoj 218. sjednici održanoj 22.02.2023. godine donio odluku o raspodjeli viška prihoda nad rashodima ostvarenog u 2022. godini u iznosu od 25.828.129 KM. Navedeni višak se sastoji od viška prihoda nad rashodima u iznosu od 25.645.915 KM nastao iz tarife za sustavne i pomoćne usluge i viška prihoda nad rashodima u iznosu od 182.214 KM nastao iz tarife za rad NOSBIH-a.

24. Obveze za dugoročne kredite

Obveze za dugoročne kredite	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
“EBRD“	-	8.763.345
“Raiffeisen Bank“ BiH d.d.	1.048.952	1.329.952
“Raiffeisen Bank“ BiH d.d	204.083	283.083
“Raiffeisen Bank“ BiH d.d	9.600.000	-
Ukupno:	10.853.035	10.376.380
<i>Manje: tekuće dospjeće dugoročnih kredita (Napomena 29)</i>	<i>(1.946.196)</i>	<i>(1.708.207)</i>
Ukupno obveze za dugoročne kredite	8.906.839	8.668.173

Dana 26. veljače 2016. godine NOSBiH je potpisao Ugovor sa EBRD-om o dugoročnom kreditu za potrebe nadogradnje informatičkog sustava EMS i SCADA, implementaciju novog IT sustava, te adaptaciju poslovne zgrade. Kredit će se otplaćivati u 20 jednakih polugodišnjih rata, počevši od datuma nakon isteka 36 mjeseci od datuma potpisivanja Ugovora.

Tijekom 2017. i 2022. godine NOS BiH je potpisao dva Ugovora o dugoročnim kreditima sa “Raiffeisen Bank“ BiH d.d. za potrebe financiranja kupovine poslovnih zgrada, nabavku informatičke opreme, te nabavku osnovnih sredstava. Krediti su odobreni na razdoblja od 60 do 120 mjeseci. Sredstva osiguranja urednog povrata kredita su nekretnine NOS BiH neto knjigovodstvene vrijednosti 6.013.465 KM (Napomena 15).

Dana 27. lipnja 2023. godine NOS BiH je potpisao ugovor o dugoročnom kreditu sa “Raiffeisen Bank“ BiH d.d.u iznosu od 9.600.000 KM za zatvaranje obveza prema EBRD-u po kreditu broj 47324 u iznosu od 7.415.138 KM i financiranje novih investicija (oprema i softver) u iznosu od 2.184.862 KM.

25. Ostale dugoročne financijske obveze

Ostale dugoročne financijske obveze	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu br. 15118	76.745	-
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu br. 15119	50.851	-
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu br. 15120	50.851	-
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu br. 15121	50.851	-
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu br. 15122	50.851	-
Dugoročne obveze temeljem ugovora o financijskom lizingu-ned. kamate	30.240	-
Dugoročne financijske obveze – PTT oprema BH Telekom	159	916
Ukupno:	310.548	916
<i>Kratkoročni dio dugoročnih obveza temeljem ugovora o financijskom lizingu (Napomena 30)</i>	<i>(53.720)</i>	<i>-</i>
Ukupno ostale dugoročne financijske obveze:	256.828	916

Ostale dugoročne financijske obveze na dan 31.12.2023. godine iznosi 256.828 KM (na dan 31.12.2022. godine u iznosu od 916 KM) najvećim dijelom se odnose na zaključene ugovore o financijskom lizingu za kupovinu automobila sa Porsche Leasing d.o.o.

26. Odloženi prihod

Odloženi prihod	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Odloženi prihod temeljem granta EBRD – SCADA	392.622	470.088
Odloženi prihod temeljem novčanih donacija – CROSSBOW	123.725	197.961
Odloženi prihod temeljem granta EBRD – poslovna zgrada	199.786	206.489
Odloženi prihod temeljem donacija – TRINITY	-	65.982
Odloženi prihod temeljem donacija – FARCROSS	77.876	77.876
<i>Manje: Tekuće dospjeće (Napomena 31)</i>	<i>(168.637)</i>	<i>(229.540)</i>
Ukupno:	625.372	788.856

Kretanje na odloženom prihodu temeljem granta EBRD – SCADA i poslovna zgrada može se prikazati kako slijedi:

Odloženi prihodi temeljem granta EBRD – SCADA	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Stanje na početku razdoblja	676.577	722.815
Nove donacije	-	39.071
Smanjenje – oprihodovane donacije (Napomena 6)	(84.169)	(85.309)
Ukupno na kraju razdoblja:	592.408	676.577

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz financijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

Kretanje na odloženom prihodu temeljem novčanih donacija – CROSSBOW može se prikazati kako slijedi:

Odloženi prihodi temeljem donacije – Crossbow:	31.12.2023.	31.12.2022.
	u KM	u KM
Stanje na početku razdoblja	197.961	288.720
Smanjenje – oprihodovane donacije (Napomena 6)	(74.236)	(89.172)
Smanjenje po drugim osnovama	-	(1.587)
Ukupno na kraju razdoblja:	123.725	197.961

Kretanje na odloženom prihodu temeljem donacije – Trinity može se prikazati kako slijedi:

Odloženi prihodi temeljem donacije – Trinity:	31.12.2023.	31.12.2022.
	u KM	u KM
Stanje na početku razdoblja	65.982	81.253
Nove donacije	-	159.970
Smanjenje – oprihodovane donacije (Napomena 6)	(65.982)	(175.241)
Ukupno na kraju razdoblja:	-	65.982

Kretanje na odloženom prihodu temeljem donacije – FARCROSS može se prikazati kako slijedi:

Odloženi prihodi temeljem donacije – Farcross:	31.12.2023.	31.12.2022.
	u KM	u KM
Stanje na početku razdoblja	77.876	77.876
Nove donacije	-	-
Smanjenje – oprihodovane donacije	-	-
Ukupno na kraju razdoblja:	77.876	77.876

27. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima	31.12.2023.	31.12.2022.
	u KM	u KM
Obveze prema dobavljačima u zemlji	6.446.180	5.875.790
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	846.621	5.282.560
Ostali razgraničeni rashodi-dobavljači	3.230.622	17.064.296
Ostali razgraničeni rashodi-dobavljači pomoćne usluge	4.457.062	9.236.076
Ukupno obveze prema dobavljačima:	14.980.485	37.458.722

Obveze prema dobavljačima na dan 31.12.2023. godine iznose 14.980.485 KM (na dan 31.12.2022. godine 37.458.722 KM) najvećim dijelom odnose se na obveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 6.446.180 KM kao i na ostale ukalkulirane rashode koji se odnose na fakture za 2023. godinu koje nisu stigle do datuma bilansa, a najznačajniji iznos se odnosi na fakture za pomoćne usluge za decembar 2023. godine u iznosu od 4.457.062 KM.

28. Obveze za porez na dodatu vrijednost

Obveze za porez na dodatu vrijednost na dan 31.12.2023. godine u iznosu od 568.286 KM (na dan 31.12.2022. godine 2.846.578 KM) najvećim dijelom se odnose na obveze za uplatu PDV u iznosu od 557.257 KM.

29. Tekuće dospijeće dugoročnih kredita

Tekuće dospijeće dugoročnih kredita:	31.12.2023.	31.12.2022.
	u KM	u KM
"EBRD"	-	1.348.208
"Raiffeisen Bank" BiH d.d.	289.114	281.000
"Raiffeisen Bank" BiH d.d	79.000	79.000
"Raiffeisen Bank" BiH d.d	1.578.082	-
Ukupno tekuće dospijeće dugoročnih kredita (veza napomena 24):	1.946.196	1.708.208

30. Tekuće dospjeće ostalih dugoročnih financijskih obveza

Tekuće dospjeće ostalih dugoročnih financijskih obveza:	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Kratkoročni dio dugoročnih obveza temeljem ugovora o financijskom lizingu (veza napomena 25):	53.720	-
Obveze temeljem kamate po ugovoru o financijskom lizingu	17.908	-
Kratk. dio dugoročnih obveza – PTT oprema BH Telekom	1.551	1.623
Ukupno tekuće dospjeće ostalih dugoročnih financijskih obveza:	73.179	1.623

31. Ostale obveze

Ostale obveze	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Obveze prema zaposlenim	488.837	297.980
Tekuće dospjeće odloženog prihoda (veza napomena 26)	168.637	229.540
Obveze za poreze i doprinose	238.010	193.163
Obveze za kamate	-	166.962
Naknade članovima Upravnog odbora i Savjetodavnog vijeća	11.685	12.135
Obračunati, a neplaćeni rashodi	1.849	2.043
Ostalo	13.065	279
Ukupno ostale obveze:	922.083	902.102

32. Objelodanjanje odnosa sa povezanim licima

U svome redovitom poslovanju NOS BiH ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim osobama. NOS BiH pruža usluge povezanim pravnim osobama i istodobno je korisnik njihovih usluga. Odnosi između NOS BiH i njegovih povezanih pravnih osoba regulirani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uvjetima.

Transakcije sa povezanim pravnim osobama prikazane su u sljedećoj tablici:

Izvršće o finansijskom položaju:

U konvertibilnim markama	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Kratkoročna potraživanja		
Potraživanja od kupaca – SEE CAO	2.972.268	2.484.766
Ukupno kratkoročna potraživanja:	2.972.268	2.484.766

Kratkoročne obveze		
Obveze prema: Centar za koordinaciju sigurnosti	30.315	24.448
Obveze prema: SEE CAO	10.174	9.767
Ukupno kratkoročne obveze:	40.489	34.215
Potraživanja, neto	2.931.779	2.450.551

Izvjeshće o prihodima i rashodima:

U konvertibilnim markama	2023. u KM	2022. u KM
Rashodi		
Centar za koordinaciju sigurnosti troškovi analize sigurnosti procesa op. planiranja sigurnog rada prijenosnog sustava	305.110	293.374
SEE CAO Podgorica – troškovi obrade informacija o raspoloživim prekograničnim kapacitetima	122.090	117.206
Rashodi, neto	427.200	410.580

U konvertibilnim markama	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi		
Centar za koordinaciju sigurnosti – prihodi temeljem učešća u raspodjeli dobiti	191.937	-
Rashodi, neto	191.937	-

33.Upravljanje financijskim rizicima

Ciljevi upravljanja financijskim rizicima

Upravljanje financijskim rizicima je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih efekata na financijske performanse NOS-a BiH u uvjetima nepredvidivosti kretanja na financijskim tržištima.

NOS BiH ne koristi financijske instrumente zaštite od efekata financijskih rizika na poslovanje s obzirom na to da takvi instrumenti nisu u široj uporabi, niti postoji organizirano tržište ovih instrumenata u Bosni i Hercegovini.

Tržišni rizik

Tržišni rizik se odnosi na rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene tečaja stranih valuta i promjena kamatnih stopa, mogu utjecati na visinu prihoda ili vrijednost njegovih financijskih instrumenata. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontrolira izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa NOS-a BiH.

Devizni rizik

Izloženost deviznom riziku prvenstveno se odnosi na potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročne financijske obveze i obveze iz poslovanja denominirane u inozemnoj valuti.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema NOS-u BiH izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi moglo dovesti do financijskog gubitka NOS-a BiH. Kreditni rizik obuhvata dugoročne financijske plasmane, kratkoročne financijske plasmane i potraživanja.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se definira kao opasnost od neusuglašenosti dospjeća sredstava i obveza po izvorima, što za posljedicu može imati teškoće s likvidnošću.

34. Sudski sporovi

Prema izjavi Uprave NOS-a BiH na dan 31.12.2023. godine ima jedan aktivan sudski spor u kojem se javlja kao tužitelj u stečajnom postupku protiv stečajnog dužnika LE TRADING BH d.o.o. Banja Luka. Sudski spor protiv Aluminijski d.d. Mostar je trenutačno u procesu financijske konsolidacije koji traje do 31.12.2027. godine. Prema izjavi Uprave, NOS BiH na dan 31.12.2023. godine nema sudskih sporova u kojima se javlja kao tužena strana.

35. Porezni rizici

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutačno imaju više zakona koji reguliraju razne poreze koje su uveli mjerodavni organi. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plaće (obvezne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se reguliraju ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih gospodarstava, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tomu, u pogledu pitanja vezanih za porezne zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi, što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Porezne prijave su, zajedno sa drugim oblastima zakonskog reguliranja (na primjer pitanja carina i devizne kontrole), predmet pregleda i kontrola od više ovlaštenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogh kazni i zateznih kamata.

Kako porezne vlasti tumače porezne zakone, u odnosu na transakcije i aktivnosti NOS BiH, mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog transakcije mogu osporiti porezne vlasti i NOS-u BiH može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utječu da porezni rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreznim sustavom.

“Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“
Napomene uz financijska izvješća na dan 31. prosinca 2023. godine

Tijekom 2023. godine Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini nije imao poreznih kontrola.

36. Događaji nakon datuma bilansiranja

Prema Izjavi Uprave nakon 31. prosinca 2023. godine nije bilo materijalno značajnih događaja u razdoblju nakon datuma bilansa koji bi mogli imati utjecaj na fer prezentaciju financijskih izvješća.

Rat u Ukrajini u razdoblju izrade ovog izvješća nema utjecaj na poslovanje Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini, dok je efekte u narednom razdoblju teško procijeniti.

37. Usuglašavanje potraživanja i obveza

NOS BiH je izvršio usuglašavanje svojih potraživanja i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2023. godine. U postupku usuglašavanja sa poslovnim partnerima nisu utvrđena materijalno značajna neusuglašena potraživanja i obveza.

Odgovorna osoba

